

20. YÜZYIL BAŞLARINDA TURGUTLU HAPİSHANESİNİN GENEL DURUMU

Arş.Gör. Zafer ATAR

Celal Bayar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü

Özet

Osmanlı Devleti'nde hapis cezası ve uygulamaları başlangıçta yaygın bir ceza olarak görülmezken sonraki dönemlerde ve özellikle de Tanzimat'tan sonra etkin bir ceza yöntemi olarak benimsendiği görülmektedir. Nitekim Tanzimat ile birlikte kabul edilen yeni ceza kanunları ve çeşitli nizamnameler, hapis cezasını merkezi konuma getirirken, hapishaneyi de bir mekân olarak ön plana çıkarmıştır. Bu çalışmada, 1880 tarihli Tevkifhane ve Hapishaneler Nizamnamesi'nin yayınlanmasından kısa bir süre sonra, 20. yüzyıl başlarında Turgutlu hapishanesinin fiziki durumu, hükümlü ve tutukların mevcudu ile hapishanelerin geçirdiği tamirat süreci ele alınmaktadır.

Anahtar kelimeler: Osmanlı İmparatorluğu, Suç, Hapishane.

GENERAL SITUATION OF TURGUTLU PRISON AT THE BEGINNING OF THE 20th CENTURY

Abstract

In the early periods of the Ottoman Empire, imprisonment was not used as a means of punishment. However, later on, following the Edict of Tanzimat, it was adopted as an effective punishment method. As a result of this, the newly adopted laws and regulations put the imprisonment at the core of its criminal justice while making prisons as a center of attention. This work, based on the analysis of the Regulations regarding Detention Houses and Prisons dated 1880, gives information on physical conditions of Turgutlu prison at the beginning of the 20th century, remounts made in it, the number of its prisoners and personnel.

Key Words: Ottoman Empire, Crime, Prison.

Giriş

Hapis cezası, devletin belirlediği kural, kanûn ve nizâmları ihlal ederek, suçlu olduğuna mahkeme tarafından karar verilen kimseleri, belli bir süre toplumdaki ayrı bulundurmaya üzere hapishânedeki kalmak zorunda bırakan ve bu suretle toplumu onun zararlarından korumak amacını taşıyan, hürriyeti bağlayıcı bir cezadır. (Bardakoğlu, 1997:34) Ayrıca, işlenen suçların cezasız (karşılıksız) kalmadığını göstermek, başkalarının bu suçu işlemesine önlemek, suçluyu topluma kazandırmada eğiticilik ve kişiyi ediplendirip, ıslah etmek gibi bir hedefi de bulunmaktadır.

Hapishâne ise hapsolunan yer, cezaevi ve hapis cezasına çarptırılmış olanların (mahkûmların) bu cezalarını çekmek üzere kapatıldıkları yer (Devellioğlu, 1996:304; Türk Ansiklopedisi, 1960: 308) manasını ifade etmekle birlikte halk arasında “mahpushane” olarak da adlandırılmıştır. Tevkifhânenin kısaca tanımını yapmamız gerekirse; yine devletin belirlediği kural, kanûn ve nizâmları ihlal eden ya da ihlal ettikleri iddia edilen kimselerin (mevkûfların) yargılama süreci tamamlanıncaya kadar alıkonuldukları yerlere tevkifhâne veya tutukevi (Devellioğlu, 1996: 1103) denilmektedir.

Osmanlı Devleti’nde hapishâneler¹ ile ilgili ilk resmi metinleri sadrâzamlık emirnâmeleri teşkil eder. Sadrâzamlık emirnâmelerinde, genel ve etraflı hükümlerden çok, mahkûmların çalıştırılması, ücretlerinin biriktirilmesi gibi özel konular yer almaktadır.

Hapishâne ve tevkifhânelere ait ilk genel hükümlere ise 1880 tarihli “Memâlik-i Mahrûsa-i Şâhânedeki Bulunan Tevkifhâne ve Hapishânelerin İdâre-i Dahiliyelerine Dâir Nizâmname”de² rastlanılmaktadır. Bu nizâmname, başlangıçta Adliye Nezâreti’ne daha sonra ise Dâhiliye Nezâreti’ne bağlanan hapishâneleri:

1. Her kaza, livâ ve vilâyet merkezinde bulunacak hapishâneler,
2. Beş (5) yıldan fazla kürek cezasına mahkûm olanlara mahsus ve memleketin uygun yerlerinde kurulacak olan “Hapishâne-i Umûmî”ler olmak üzere ikiye ayırmıştır. (Türk Ansiklopedisi, 1960:309)

XX. yüzyıl başlarında Aydın Vilâyeti dâhilinde bulunan hapishânelerden³ sadece İzmir Merkez Hapishânesi,⁴ Hapishâne-i Umûmîler

---

¹ Osmanlı Devleti’nde Hapishaneler hakkında bkz. Mümin Yıldıztaş, *Mütareke Döneminde Suç Unsurları ve İstanbul Hapishaneleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İ.Ü. Sosyal Bilimler Ens., İstanbul 1997; Gültekin Yıldız, *Osmanlı Devleti’nde Hapishane Islahatı (1839-1908)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, M.Ü. Türkiyat Araştırmaları Ens., İstanbul 2002; *Hapishane Kitabı*, (Editörler E. Gürsoy Naskali-H. Oytun Altun), İstanbul 2005; Hasan Şen, *The Transformation of the Politics of Punishment and the Birth of Prison in the Ottoman Empire (1845-1910)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Ens., İstanbul 2005; Osman Şen, *Osmanlı’da Mahkum Olmak*, İstanbul 2007; Kent Fielding Schull, *Penal Institutions, Nation-state Construction, and Modernity in the Late Ottoman Empire (1908-1919)*, University of California, Los Angeles 2007; Hapishanelerin ortaya çıkış süreci için bkz. Michael Foucault, *Hapishanenin Doğuşu*, Ankara 2000.

² Nizâmname Lâhiyası 11 Cemâziyel ahir 1297 (20.05.1880) tarihlidir. 6 fasıl ve 97 maddeden oluşan lâhiya oldukça ayrıntılıdır. Zira birinci fasıl, hapishanelerin munkasım olduğu dairelerle müstemilâtı ve memurlarının sûret-i tertibi. İkinci fasıl, me’ûrinin vezâ’ifi. Üçüncü fasıl, mahbûsîn ve mevkufinîn i’âşesiyle melbûsât ve yatakları ve hastane ile hastegânın yataklarıyla me’kûlât ve hâl-i sıhhatta bulunanların me’kûlâtı. Dördüncü fasıl, mahbûsînîn çalıştırılması. Beşinci fasıl, mevkûf ve mahbûsîn hakkında câri mevâd-ı umûmiye. Altıncı fasıl ise, ba’zı mevâd-ı müteferrika başlığı altındadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Yıldız, a.g.t., s. 331-341.

³ Aydın Vilâyeti hapishaneleri hakkında bilgi için bkz. Ufuk Adak, *XIX. Yüzyıl Sonlarında ve XX. Yüzyıl Başlarında Aydın Vilâyeti’ndeki Hapishaneler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Ens., İzmir 2006; Saadet Tekin, “XX. Yüzyıl Başlarında Aydın Vilâyeti ve Mülhakatındaki Hapishanelerin Genel Durumu”, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2006/2 Güz, Manisa 2006, s. 65-77.

sınıfında yer almaktadır. Aydın, Denizli ve Manisa livâları ile bu livâlara bağlı kaza hapishâneleri⁵ ise, her kaza, livâ ve vilâyet merkezinde bulunacak olan hapishâneler sınıfında yer almışlardır. Dolayısıyla çalışmamıza konu olan Turgutlu Hapishanesi de Aydın Vilayeti Saruhan Sancağı'na bağlı bir kaza hapishanesi olması nedeniyle, bu sınıf içerisinde yer almaktadır.

I. 20. Yüzyıl Başlarında Aydın Vilâyeti Hapishanelerinin Genel Durumları

Aydın Vilâyeti Vali Vekili ve Tahrirât Müdürü Ahmed Bey'in, Dahiliye Nezareti'ne gönderdiği 4 Mayıs 1911 tarihli telgraf,⁶ bahsedilen dönemde Aydın Vilayeti'nde bulunan hapishânelerin genel durumları hakkında bize önemli bilgiler vermektedir. Zira telgrafta; Eşme, Soma, Urla, Bayındır, Çeşme, Milas ve Köyceğiz kazalarında hapishâne mevcut olduğu, Seydiköy, Bornova, Torbalı nahiyeleriyle Kuşadası, Seferihisar, Nif ve Bergama kazalarında hapishâne mevcut olmadığı, Foça, Ödemiş, Tire, Karacasu, Bozdoğan, Söke, Buldan, Sarayköy, Tavas, Marmaris, Alaşehir, Kırkağaç hapishânelerinin ise harap bir durumda olduğu ifade edilmiştir. Aydın, Nazilli, Çine, Denizli, Karaağaç, Çal, Meğri, Bodrum, Menemen, Manisa, Muğla, Gördes, Demirci, Akhisar, Salihli ile İzmir hapishânelerinin tamir ve ıslaha ihtiyacı olduğu, Kula hapishanesinin de sağlık koşulları bakımından elverişsiz olduğu telgrafta kaydedilmiştir. Turgutlu (Kasaba) hapishânesinin ise yeniden inşaatına başlanmış olduğu ancak inşaat için gerekli olan havâlenâmenin henüz gelmediği aynı telgrafta Dâhiliye Nezâreti'ne bildirilmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere Turgutlu hapishanesinin, dönemin koşulları içerisinde, ya yetersiz kalmasından dolayı ya da yukarıda da ifade ettiğimiz üzere Aydın Vilayeti'ne bağlı birçok hapishanenin harap ve kullanılamaz halde olmasından dolayı yeniden inşasına başlanmıştır.

Telgraftan da anlaşıldığı üzere XX. yüzyıl başlarında Aydın Vilayeti'ne bağlı hapishânelerin genel olarak durumlarının pek te iyi olduğu söylenemez. Nitekim aşağıda verilen grafik, vilayet dâhilindeki hapishanelerin genel durumlarının daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.⁷

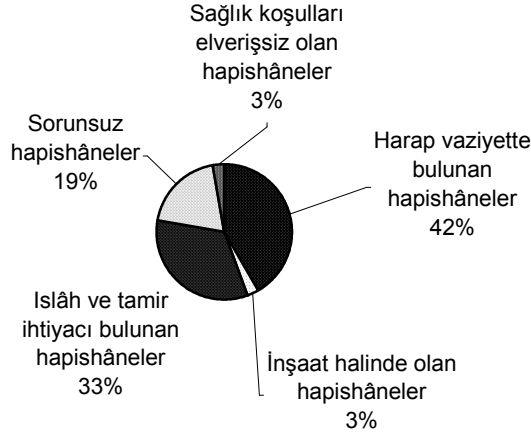
⁴ Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA.) *DH.MB.HPS.* 79/38. (12.Ca.1337-13 Şubat 1919); belgede hapishâne mahallinin ismi, Hükümet caddesinde İzmir Hapishâne-i Umûmîsi adıyla kaydedilmiştir.

⁵ BOA. *DH.MB.HPS.* 79/38. (12.Ca.1337-13 Şubat 1919)

⁶ BOA. *DH.MB.HPS.* 143/26. (05.Ca.1329- 04 Mayıs 1911)

⁷ Tablo - 1'de hapishânesi bulunmayan kaza ve nâhiyelere yer verilmemiş olup, yüzdeler rakamlar tam sayıya yuvarlanmıştır.

Tablo- 1 XX. Yüzyıl Başlarında Aydın Vilayeti'ne Bağlı Hapishânelerin Genel Durumları

Grafikten de anlaşılacağı üzere bahsedilen dönemde Aydın Vilayeti dahilinde bulunan hapishânelere sadece %19'unun fiziki ve sağlık koşullarının yeterli olduğu görülmektedir. Hapishânelerin toplam %81'i bulan büyük bir bölümünde ise çeşitli iyileştirme ve yeniden inşa edilmeleri gibi ihtiyaçlarının bulunduğunu görmekteyiz.

II. Turgutlu (Kasaba) Hapishâne ve Tevkifhânesi

Bir önceki bölümde de ifade ettiğimiz gibi 20. yüzyıl başlarında Aydın Vilayeti Saruhan Sancağı'na bağlı Turgutlu Kazası hapishânesinin yeniden inşaatına başlanmıştır. Turgutlu hapishânesinin nereye inşa edildiğine dair ve yahut inşaat öncesinde nerenin hapishâne olarak kullanıldığına dair herhangi bir bilgi ve belgeye ulaşamamakla birlikte, aynı dönemde Saruhan Sancağı'na bağlı bazı kaza hapishanelerinin hükümet konakları bünyesinde olduklarını görmekteyiz.⁸ Bu yönüyle Turgutlu hapishanesi diğer kaza hapishanelerinden farklılık arz etmektedir. Zira Turgutlu hapishânesinin, inşaatın tamamlanmasından sonra geçirdiği tamiratlara ait keşifnâmelerden hapishânenin müstakil bir bina olarak inşa edildiğini anlamaktayız.⁹

⁸ Buna örnek olarak Kula ve Alaşehir'de bulunan hapishâneler verilebilir. BOA. *DH.MB.HPS.* 28/3. (02.C.1335-25 Mart 1917)

⁹ Turgutlu Hapishânesine ait 1338 (1920) tarihli çatı aktarımı ve tamiratına dair keşifnâmede; 5 adet ustanın yevmiyesi 250 kuruştan 1.250 kuruş, 200 adet kiremit 2 kuruştan 400 kuruş, kireç 200 kuruş ve hayvan için kepek 50 kuruş olmak üzere toplam 1.900 kuruşluk masraf çıkarılmıştır. Bkz. BOA. *DH.MB.HPS.* 17/55. (14.B.1338-04 Nisan 1920); Turgutlu hapishânesinin su yolu, tuvaleti ile lağımının inşaat ve tamiratına ait keşifnâmeyi ise çalışmamızın sonunda keşifnâmelere örnek teşkil etmesi açısından ek olarak vermeyi uygun bulduk. Bkz. Ek:1. BOA. *DH.MB.HPS.* 166/7. (05.M.1339-19 Eylül 1920); Saadet Tekin, Turgutlu hapishânesinin 234,6 metre olup, hükümet binasının arsasında olduğunu ve 1911 yılında inşa edildiğini belirterek tamire ihtiyacı

Bununla birlikte Dahiliye Nezâreti tarafından Aydın Valisine gönderilen bir tahriratta,¹⁰ Kasaba hapishânesinin yeniden mi inşâ edildiği, yoksa tamir mi edildiği sorulmaktadır. Ayrıca hapishane yeniden inşâ edilmiş ise plan ve keşfinin, eğer tamir edilmiş ise sadece keşifnamesinin gönderilmesi istenmiştir. Tahriratta son olarak, tamir veya inşaat için başka bir yerden para tedarik edilip edilmediğinin sorulması, bize hapishânenin ne zaman, kaç paraya ve hangi şartlar altında inşâ edildiğine dair önemli bilgiler aktarmaktadır. Zira Aydın Valisinin Saruhan Mutasarrıflığı'ndan aldığı bilgiye göre; hapishâne 1908 (1326) yılında inşâ olunmuş ve bu iş için 24.447 kuruş harcanmıştır. Maliye Nezareti'nden gönderilen 19.724 kuruşun hapishâne inşaatının tamamlanması için yeterli olmamasından dolayı, 1.248 kuruş yardım toplanmış ve inşaatla kullanılmak üzere 3.470 kuruşta valilik tarafından Karacalı Çayı'na ait olan Mekteb-i Sanayi piyangosu hâsılatının bulunduğu Ziraat Bankasındaki hesabından aktarılmıştır. Ayrıca inşaatın keşif öncesi ve sonrasına ait evraklar Dahiliye Nezaretine gönderildiğinden¹¹ eksik kalan 3.470 kuruş için havalenâme gönderilmesi talebinde bulunulmuştur.¹²

Turgutlu hapishanesi inşaatının tamamlanmasından sonra ki durumuna değinecek olursak; 2 koğuştan oluşan hapishane 50 kişiliktir. Buna karşılık tek koğuşa sahip olan tevkifhane ise 10 kişiliktir. Ayrıca, hapishanede müdür ve kâtip bulunmadığı, hapishane kayıtlarının Osman Efendi isimli bir gardiyan tarafından tutulduğu ve aynı şahıs tarafından hapishane idaresinin sağlandığı¹³ görülmektedir. Nitekim aynı bilgilere 1918 (1336) tarihinde Hapishâneler ve Tevkifhâneler Teftiş-i Umumisi Polîç Bey'in,¹⁴ Bandırma-İzmir-Aydın hattı üzerinde bulunan tüm hapishâne ve tevkifhâneleri denetlemesinden¹⁵ sonra

---

olmadığını, kadın hapishanesi için ise uygun bir yer tedarik edilemediğinden zorunlu olarak hükümet binasının bir bölümünün kadın hapishanesi olarak kullanıldığını ifade etmektedir. Bkz. Tekin, a.g.m., s. 71.

¹⁰ BOA. *DH.MB.HPS.* 38/61. (17.M.1334-26 Kasım 1915).

¹¹ Turgutlu Hapishânesine ait keşifnâme Dahiliye Nezâreti'ne gönderildikten sonra "Emlâk-ı Emiriyye Mühendisliği" tarafından incelenerek kabul edilmiş ve buna istinaden de gerekli olan havalenâme Dahiliye Nezâreti tarafından gönderilmiştir. Aynı dönemde Akhisar, Gördes, Soma, Karaağaç ve Kula hapishânelerine ait tamir keşifnâmeler de "Emlâk-ı Emiriyye Mühendisliği" tarafından kabul edilmiş, Demirci, Menemen, Muğla, Bergama, Meğri, Salihli, Garbi Karaağaç hapishânelerine ait keşifnâmeler ise fenne uygun bulunmadığından kabul edilmemiştir. BOA. *DH.MB.HPS.* 142/63. (25.Z.1328-28 Aralık 1910).

¹² BOA. *DH.MB.HPS.* 38/61. (17.M.1334-26 Kasım 1915).

¹³ BOA. *DH.MB.HPS.M.* 28/3. (02.C.1335-25 Mart 1917).

¹⁴ Asıl adı Paul Pollitz'dir (Osmanlı arşiv belgelerinde isim Mösyö Polîç olarak geçmektedir). Alman vatandaşı olan Polîç Bey, Temmuz 1916'da Hapishaneler Müfettiş-i Umumiliğine atanmıştır. BOA. *DH.MB.HPS.* 92/18. (12.N.1334-13 Temmuz 1916). Yaklaşık iki buçuk yıl bu görevde bulunan Polîç Bey, 1918 yılının sonlarına doğru bu görevden ayrılmıştır. BOA. *DH.MB.HPS.* 123/3. (05.M.1337-12 Ekim 1918).

¹⁵ Polîç Bey görev yaptığı süre zarfında bir çok hapishaneyi teftiş etmiş ve bu hapishanelerle ilgili raporlar hazırlamıştır. Bandırma-İzmir-Aydın hattı üzerindeki hapishanelerden önce sırasıyla, Tekfurdağı ve havalisindeki hapishaneleri, daha sonra Edirne hapishanesi ile tevkifhanesini, ondan sonra da Gelibolu, Kale-i Sultaniye ve civardaki diğer hapishaneleri tercümanı Nazım Bey

hazırladığı raporda¹⁶ da değinilmektedir. Raporda, Turgutlu’da 1 hapis hâne ve 1 tevkif hânenin mevcut olduğu, müdür ve katip olarak görevli kimsenin bulunmadığı, buranın idaresinin bir gardiyan¹⁷ tarafından sağlandığı kaydedilmiştir.¹⁸

Rapor da dikkatimizi çeken en önemli hususlardan biri, gerek Turgutlu gerekse teftişe tabi tutulan Bandırma-İzmir-Aydın hattı üzerindeki diğer hapis hâne ve tevkif hânelerin birçoğunda müdür ve kâtip bulunmaması, idarenin gardiyanlar tarafından sağlanmasıdır. Bu duruma örnek olarak Çine, Ödemiş, Urla, Foça, Bayındır, Menemen, Seferihisar, Bergama, Kula, Söke, Tire, Karaburun, Nif, Karacasu, Tavas, Buldan, Sarayköy, Çal, Garbi Karağaç verilebilir. Sadece Kırkağaç hapis hânesinin idaresi jandarma tarafından, Aydın ve Denizli hapis hâneleri ile İzmir Hapishâne-i Umûmisinin birer müdür tarafından idare edildiği Polîç Bey tarafından hazırlanan raporda kaydedilmiştir.

Kazadaki kadın mahkûm ve mevkûflar için ise, hükümet konağına yakın bir yerde Ayşe Kadın isimli bir hanıma ait hane kiralanarak Nisa Hapishânesi olarak kullanılmıştır.¹⁹ Hatta hanenin aylık 60 kuruşa kiralanmış olmasına rağmen 42,5 kuruş havalenâme gönderildiği için kira bedelinin noksan kalan 17,5 kuruşluk bölümünün altı aylık toptan olarak ödenmesi için 105 kuruşluk ödenek talep edilmiştir.²⁰ Ayrıca nisa hapis hânesi olarak kullanılan hanenin sahibesi Ayşe Kadın’a, hapis hânenin muhafızlık görevi de verilmiştir. Devletten aylık 60 kuruş kira bedeli alan Ayşe Kadın’ın, muhafızlık görevini ifa etmesi, başka bir işle meşgul olmaması ve de aylık 60 kuruşluk kira geliriyle geçimini sağlamasının mümkün olmadığından dolayı aylık 90 kuruş da maaş tahsis edilmiştir.²¹

III. Turgutlu Hapishane ve Tevkifhanesindeki Mahkûm ve Mevkûflar

Osmanlı Devleti’nde hapis hâne ve tevkif hânelere ait mahkûm ve mevkûfların sayıları yoklama cetvellerine kaydedilmiştir. (Köse, 2008: 27)²²

---

ile birlikte teftiş etmiştir. Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. BOA. *DH.MB.HPS.* 76/60. (29.C.1335-21 Nisan 1917); BOA. *DH.MB.HPS.* 77/5. (29.B.1335-21 Mayıs 1917) ve BOA. *DH.MB.HPS.* 77/22. (15.N.1335-05 Temmuz 1917) numaralı belgeler.

¹⁶ Raporun ayrıntıları için bkz. Saadet Tekin, “Dr. Polîç Bey’in 1918 Tarihli Raporuna Göre Berlin ve Aydın Vilayet Hapishanelerine Genel Bir Bakış”, *OTAM*, Sayı 24, Ankara 2010, s. 205-222.

¹⁷ Aydın Vilayeti Dahilindeki Hapishanelerin Memur ve Müstahdeminin Maaşlarını Mübeyyin Kadro Defterine, Kasaba (Turgutlu) Hapishanesi gardiyanın maaşı 150 guruş olarak kaydedilmiştir. Bkz. BOA. *DH.MB.HPS.* 3/28. (23.Ra.1330-13 Mart 1912).

¹⁸ BOA. *DH.MB.HPS.* 79/38. (12.Ca.1337-13 Şubat 1919).

¹⁹ BOA. *DH.MB.HPS.* 44/38. (13.M.1333-02 Aralık 1914); BOA. *DH.MB.HPS.* 47/42. (18.L.1336-27 Temmuz 1918).

²⁰ BOA. *DH.MB.HPS.* 44/38. (13.M.1333-02 Aralık 1914).

²¹ BOA. *DH.MB.HPS.* 47/42. (18.L.1336-27 Temmuz 1918).

²² Yoklama cetvellerinin dışında birde, II. Abdülhamit idaresinin bir uygulaması olarak 1878 yılından sonra kazalar, sancaklar ve vilayetlerce, her ay Dahiliye Nezaretine *vukuat cetvelleri* gönderilmeye başlanmıştır. Her ay düzenli olarak Osmanlı başkentine gönderilen bu cetvellerde

Yoklama cetvelleri yılda üç kez dörder aylık dönemler halinde düzenlenmiş olup, bu cetvellerde suçluların miktarları ile birlikte, işledikleri suçların sınıflandırılmasını da yer verilmiştir. Yoklama cetvellerinde suçlar; cinayet, cünha ve kabahat olarak belirtilmiştir.

Nitekim Osmanlı Devleti'nin 1274 tarihli Ceza Kanunu'nda, kısas ve recm dışındaki ta'zir cezalar; cinayet, cünha ve kabahat olarak üçe ayrılmıştır. Kanunun birinci bâbında cinayet ve cünha ile ilgili cezalar, ikinci bâbda şahsa karşı işlenen suçlara verilecek cezalar ve üçüncü bâbda da çevre sağlığı ve zabita suçlarına verilecek cezalar düzenlenmiştir. (Gökmen, 2005: 96) Yoklama cetvellerinde mahkûm ve mevkûfların sayıları verilmiş olmakla birlikte, işledikleri suçlara dair ayrıntılı bilgi verilmemiş olduğundan cinayet, cünha ve kabahat suçları ile ilgili malumat vermemiz konunun daha iyi anlaşılması bakımından faydalı olacaktır.

Cinayet: 1274 tarihli Ceza Kanununun 3. maddesine göre; idam, kalebentlik,²³ sürgün, ömür boyu rütbe ve memuriyetten men ve medeni haklardan mahrumiyet cezalarını gerektiren suçlardır. (Türk Hukuk Lûgatı, 1991: 54; Gökmen, 2005: 96)

Cünha: 1274 tarihli Ceza Kanununun 4. maddesine göre; 1 haftadan fazla hapis, muvakkat sürgün, memuriyetten uzaklaştırma ve para cezasını gerektiren suçlardır. (Türk Hukuk Lûgatı, 1991: 56; Gökmen, 2005: 96)

Kabahat: Ceza hukukunda, hafif hapis, hafif para cezası ve muayyen bir meslek ve sanatın yapılmasının tatili cezalarını gerektirir. Türk Ceza Kanununun üçüncü kitabı kabahat suçlarından bahseder. (Türk Hukuk Lûgatı, 1991: 181; Gökmen, 2005: 96) Aşağıdaki tablolarda ise Turgutlu Hapishâne ve Tevkifhânesine ait yoklama cetvellerinden birkaç örnek verilmiştir;

---

bir ay boyunca ülke dahilinde oluşan vukuatları, bunların türlerini, suçluların evsaflarını ve onların takiplerini görmek mümkündür. Bkz. Osman Köse, "20. Yüzyıl Başları Trabzon Vilayeti'nde Suçlar, Suçlular ve Hapishaneler," *İlkadımdan Cumhuriyet'e Milli Mücadele*, Editör Osman Köse, İstanbul 2008, s. 27.

²³ Hapis ve sürgün cezasını birleştiren bazı siyasi cürümlerle devletin menfaatlerine ve devlet memurlarını vazifelerine temas eden bir ceza olup, 1274 tarihli Ceza Kanununda müebbet ve muvakkat olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Müebbet kalebentlik, mahkûmun devletçe belirlenecek olan kalenin birinde ölünceye kadar, muvakkat kalebentlik ise 3 yıldan 15 yıla kadar hapis cezasını gerektirmektedir. Bkz. Türk Hukuk Lûgatı, Ankara 1991, s. 183.

**Turgutlu Hapishâne ve Tevkifhânesinin 1914 (1332) Yılı
2. Dört Aylık Yoklama Cetveli²⁴**

Mahkûmlar				Mevkûflar			
Suçun Cinsi	Erkek	Kadın	Toplam	Suçun Cinsi	Erkek	Kadın	Toplam
Cinayet	-	-	-	Cinayet	7	-	7
Cünha	20	3	23	Cünha	-	-	-
Kabahat	-	-	-	Kabahat	-	-	-
Toplam	20	3	23	Toplam	7	-	7

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere 1332 (1914) yılının ikinci dört aylık yoklama cetvelinde cinayet suçundan hüküm giymiş kimse bulunmamaktadır. Ancak aynı suçtan dolayı tutuklanmış ve mahkemenin vereceği kararı bekleyen 7 tane mevkûf vardır. Cünha suçundan dolayı ise 20'si erkek ve 3'ü kadın olmak üzere toplam 23 mahkûm bulunmakta, tutuklu bulunmamaktadır. Hapishânedeki kabahat suçundan dolayı da hükümlü ya da tutuklu yoktur.

**Turgutlu Hapishâne ve Tevkifhânesinin 1915 (1333) Yılı
1. Dört Aylık Yoklama Cetveli²⁵**

Mahkûmlar				Mevkûflar			
Suçun Cinsi	Erkek	Kadın	Toplam	Suçun Cinsi	Erkek	Kadın	Toplam
Cinayet	-	-	-	Cinayet	-	-	-
Cünha	14	5	19	Cünha	5	-	5
Kabahat	-	-	-	Kabahat	-	-	-
Toplam	14	5	19	Toplam	5	-	5

1915 (1333) yılının birinci dört aylık yoklama cetvelinde de bir önceki yoklama cetvelinde olduğu gibi cinayet suçundan dolayı hapis cezası alan kimse bulunmamaktadır. Ancak farklı olarak bu dönemde bahsedilen suçtan dolayı tutuklu da bulunmamaktadır. Yine aynı yoklama cetveline göre cünha suçundan hükümlü 14'ü erkek, 5'i kadın olmak üzere toplam 19 mahkûm ve aynı suçtan dolayı 5 erkek mevkûf vardır. Bu yoklama cetvelinde bir önceki döneme oranla suçların azaldığı sonucuna varılabilir. Nitekim bu dönemde cünha suçu işlemiş veya işlediği iddia edilen gerek mahkûm ve mevkûfların sayısında bir azalma vardır. Hapishânedeki kabahat suçundan dolayı ise mahkûm ve mevkûf bulunmamaktadır.

²⁴ BOA. DH.MB.HPS. 152/27. (05.S.1333-23 Aralık 1914). Bkz Ek:2.

²⁵ BOA. DH.MB.HPS. 21/58. (18.L.1333-30 Ağustos 1915).

**Turgutlu Hapishâne ve Tevkifhânesinin 1915 (1333) Yılı
2. Dört Aylık Yoklama Cetveli²⁶**

Mahkûmlar				Mevkûflar			
Suçun Cinsi	Erkek	Kadın	Toplam	Suçun Cinsi	Erkek	Kadın	Toplam
Cinayet	23	-	23	Cinayet	2	-	2
Cünha	29	2	31	Cünha	-	-	-
Kabahat	-	-	-	Kabahat	-	-	-
Toplam	52	2	54	Toplam	2	-	2

Aynı yılın bir sonraki yoklama cetveline göre ise Turgutlu'da işlenen suçlarda büyük bir artış göze çarpmaktadır. Zira daha önce verilen yoklama cetvellerinde cinayet suçundan hükümlü bulunmazken, 1915 (1333) yılının ikinci dört aylık yoklama cetvelinde 23 erkek mahkûm ile 2 erkek mevkûfun bulunduğu kaydedilmiştir. Aynı şekilde cünha suçundan dolayı hüküm giymiş mahkûmların sayısında da büyük bir artış dikkati çekmektedir. Nitekim bu dönemde 29'u erkek ve 2'si kadın olmak üzere toplam 31 mahkûmun bulunduğu görülmektedir. Bu yoklama cetvelinin diğer yoklama cetvelleriyle tek benzer tarafı ise kabahat suçundan dolayı hiçbir mahkûm ve mevkûfun bulunmamasıdır.

Yoklama cetvellerinden başka bir de, yoklama cetvellerinde yer alan ve ağır ceza verilmesini gerektiren, cinayet suçlarının işlendiği tarih, suçun nerede işlendiği, suçun cinsi, kim tarafından, kime karşı işlendiği, eğer suçlular yakalandıysa tarihi, yakalanamadıysa sebebi ve görevde ihmali bulunan memurun olup olmadığı ile işlenen suç hakkında ayrıntılı bilgilere yer veren cinayet cetvelleri tutulmuştur. Turgutlu Kazasına ait bu cetvellerden örnek verecek olursak; ev basarak para gasp etmek ve bıçaklayarak adam öldürmek,²⁷ hırsızlık ve adam öldürmek,²⁸ rüşvet, peygamberlik iddiasında bulunmak²⁹ gibi suçların işlendiği görülmektedir.

Yoklama ve cinayet cetvelleri dışında, hapishânelere ait bilgi edinebileceğimiz bir diğer kaynak da izahat varakalarıdır. Yoklama cetvellerinden farklı olarak izahat varakalarında, mahkûm ve mevkûflardan yaşı 18'den küçük olanlar ile siyasi suçlular hariç olmak üzere cezalarını tamamlamaya altı ay kalmış olanlardan devlet menfaatine çalışabilecek yol tamircileri ile çiftçilerin sayısı yer almaktadır. Ayrıca mahkûm ve mevkûfların meslekleri, işsiz olan var ise işsizlerin adedi ve hapishânedeki yiyeceklerin nasıl temin edilerek hazırlandığına dair ayrıntılı bilgiler mevcuttur. Buna göre 1914 (1332) yılında Kasaba Kazası Kumandanlığı tarafından hazırlanan varakada,

²⁶ BOA. DH.MB.HPS. 24/24. (24.Ca.1334-29 Mart 1916).

²⁷ BOA. DH.EUM.MTK. 36/6. (11.Ş.1332-05 Temmuz 1914).

²⁸ BOA. DH.EUM.MTK. 16/37. (24.R.1332-21 Mart 1914).

²⁹ BOA. DH.EUM.MTK. 61/14. (04.M.1333-23 Kasım 1914).

Turgutlu Hapishânesinde 18 erkek ile 3 kadın mahkûmun bulunduğu, tevkifhânedede ise 9 erkek mevkûfun olduğu ve kadın mevkûf bulunmadığı, mahkûmlardan 4'ü ile mevkûflardan 6 tanesinin yaşının 18'den küçük olduğu kaydedilmiştir. Ayrıca devlet menfaatine çalışabilecek ve cezasını tamamlamaya 6 aydan az kalmış olan 9 erkek ile 3 kadının bulunduğu, bunlardan da 4'ünün yaşının 18'den küçük olduğu varakada belirtilmiştir. Yine aynı varakada mahkûm ve mevkûfların tamamının işsiz olduğu, yiyeceklerin çarşıdan satın alınarak hapishâne mutfağında hazırlandığı ve hapishânenin ekme masrafının bir müteahhid tarafından sağlandığı kaydedilmektedir.³⁰

1918 (1336) yılında Poliç Bey tarafından hazırlanan raporda ise Turgutlu Kazasında 21 mahkûm ile 9 mevkûfun³¹ bulunduğu zikredilmektedir. Bu rakamlar aynı dönemde Saruhan Sancağı'na bağlı diğer kazalar ile mukayese edildiğinde, Turgutlu hapishânesinde daha az sayıda mahkûm ve mevkûfun bulunduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Doğal olarak bu değerlendirmeyi yaparken nüfus faktörünü de gözönünde bulundurmamız gerekmektedir.

**1918 Yılında Saruhan Sancağı'na Bağlı Kazaların Nüfusu³²,
Mahkûm ve Mevkûfların Sayıları³³**

Kaza Adı	Nüfus	Mahkûm	Mevkûf	Mahkum ve Mevkûfların Toplam Sayısı
Manisa	114.076	222	145	367
Turgutlu (Kasaba)	37.941	21	9	30
Soma	22.475	61	47	108
Salihli	30.862	33	30	63
Alaşehir	36.844	32	76	108
Akhisar	38.702	36	30	66
Kula	35.250	22	10	32
Gördes	37.846	10	15	25
Demirci	34.590	-	-	-

Tabloda da görüldüğü üzere Turgutlu kazasının nüfusu, Manisa'dan az, Alaşehir, Akhisar, Gördes, Demirci ve Kula ile hemen hemen aynı, Salihli'den yaklaşık 7.000, Soma kazasından ise yaklaşık olarak 15.000 kişi fazladır.

³⁰ BOA. DH.MB.HPS.M. 28/3. (02.Ca.1335-24 Şubat 1917).

³¹ BOA. DH.MB.HPS. 79/38. (12.Ca.1337-13 Şubat 1919).

³² Nüfus bilgileri 1914 yılına aittir. Bkz. Kemal H. Karpat, Osmanlı Nüfusu (1830-1914) Demografik ve Sosyal Özellikleri, İstanbul 2003, s. 212-213.

³³ BOA. DH.MB.HPS. 79/38. (12.Ca.1337-13 Şubat 1919)

Nüfusa göre mahkum ve mevkufun oranını değerlendirirsek, en çok tutuklu bulunan kaza Soma'dır. Zira Soma'da her 1.000 kişiden 4,8 kişi mahkum veya mevkuftur. Manisa'da 3,2 olan bu rakam, Alaşehir'de 2,9 kişi, Salihli'de 2, Akhisar'da 1,7 kişi, Kula'da 0,9 kişi, Turgutlu'da 0,7 ve Gördes'de 0,6 kişi olarak ortaya çıkmaktadır. Demirci'de ise mahkûm ve mevkuf kaydına rastlanmamaktadır. Bu göstermektedir ki, 1918 yılında Saruhan Sancağı'na bağlı kazalarda nüfus oranlarına göre en az mahkum ve mevkufun bulunduğu kazalar Gördes ile Turgutlu'dur.

Bu durum en az suçun bu iki kazada işlendiği anlamına gelmemektedir. Zira hapishaneler arasında, aşırı izdiham,³⁴ mahkûmların uygunsuz hal ve hareketleri ile hapishanelerin tamirat süreçlerinde,³⁵ tutuklulardan gelen talepler doğrultusunda³⁶ ve hapishane idarelerinin gerekli gördüğü durumlarda³⁷ zaman zaman mahkûm nakillerinin gerçekleştiği de görülmektedir.

Sonuç

Netice itibarıyla, Osmanlı Devleti'nin son yıllarında gerek Aydın Vilayeti'ne gerekse diğer vilayetlere bağlı hapishanelere ait bilgilerin, yoklama ve cinayet cetvelleri ile hapishanelere ait izahat varakalarına kaydedilmek suretiyle tutulduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bunun dışında, Turgutlu hapishanesinin iki koğuştan müteşekkil ve 50 kişilik olarak 1908 yılında yeniden inşa edildiği anlaşılmaktadır. Tevkifhanenin ise 1 koğuştan ibaret olup, 10 kişilik olduğu görülmektedir. Kadınlar için bir evin kiralanarak hapishaneye çevrildiği Turgutlu'da, kaza genelinde erkek mahkûm ve mevkufun sayısının kadınlardan fazla olduğunu söyleyebiliriz.

---

³⁴ Başbakanlık Osmanlı Arşivinde bu duruma örnek teşkil edebilecek yüzlerce belge bulunmaktadır. Bu belgelerden birinde, "Saruhan hapishanesinde mahkûmlar için yatacak yer kalmamasından ve Aydın Merkez Hapishanesi'nin tamamen dolu olmasından dolayı mahkumiyetleri kesinleşen mahkumların başka hapishanelere nakledilmeleri gerekmektedir" denilmektedir. Bkz. BOA. *DH.TMK.S. 61/35. (25.Za.1323-20 Ocak 1906)*; Artan mahkum sayısına karşılık hapishanelerin yetersiz kalması devletin önemli bir sorunu haline gelmişti. Nitekim Osmanlı hükümeti 1914 yılında yayınladığı tebligat ile bazı hapishanelerde aşırı izdiham olduğunu bu nedenle bazı mahkumların küçük kaza hapishanelerine nakledileceğini beyan etmiştir. Bkz. BOA. *DH.İ.UMEK. 2/86. (18.Ra.1332-14 Şubat 1914)*.

³⁵ Daha öncede belirttiğimiz üzere Aydın Vilayeti mülhakatında bulunan hapishanelerin birçoğunun tamir ve ıslah çalışmalarına ihtiyacı bulunmaktaydı. Hapishanelerin daha elverişli bir hale getirilme süreçlerinde, o hapishanede bulunan mahkûmlar da çevredeki başka hapishanelere nakledilmekteydiler. Örneğin Hüdavendigâr Merkez hapishanesinin inşası esnasında bir taraftan tamamlanan koğuşlara mahkumlar yerleştirirken, diğer taraftan inşaatta çalışmaları sakıncalı görülen bir kısım mahkum ise başka hapishanelere nakledilmişlerdir. Bkz. BOA. *DH.MB.HPS. 107/9. (08.Z.1336-15 Eylül 1918)*.

³⁶ Zaman zaman mahkûmlardan da nakil hususunda talepler geldiği arşiv belgelerinde görülmektedir. Örneğin Manisa hapishanesinde tutuklu bulunan iki mahkûm, cezalarının geri kalan kısmını Aydın hapishanesinde tamamlamak istediklerini ifade ederek nakil talebinde bulunmuşlardır. BOA. *DH.MB.HPS. 106/26. (27.M.1335-24 Kasım 1916)*.

³⁷ Örneğin, İzmir Divan-ı Harb-i Örfisi'nce yargılanmış ve Manisa Hapishanesi'nde cezalarını çekmekte olan Mehmed oğlu Mehmed ve Abdullah oğlu Yusuf, Turgutlu hapishanesine nakledilmişlerdir. BOA. *DH.MB.HPS. 25/106. (11.M.1335-08 Aralık 1916)*

KAYNAKÇA

1. Arşiv Belgeleri

Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA.)

- BOA. DH.TMIK.S. 61/35. (25.Za.1323-20 Ocak 1906)
BOA. DH.MB.HPS. 142/63. (25.Z.1328-28 Aralık 1910).
BOA. DH.MB.HPS. 143/26. (05.Ca.1329- 04 Mayıs 1911).
BOA. DH.MB.HPS. 3/28. (23.Ra.1330-13 Mart 1912).
BOA. DH.İ.UM.EK. 2/86. (18.Ra.1332-14 Şubat 1914).
BOA. DH.EUM.MTK. 16/37. (24.R.1332-21 Mart 1914).
BOA. DH.EUM.MTK. 36/6. (11.Ş.1332-05 Temmuz 1914).
BOA. DH.EUM.MTK. 61/14. (04.M.1333-23 Kasım 1914).
BOA. DH.MB.HPS. 44/38. (13.M.1333-02 Aralık 1914).
BOA. DH.MB.HPS. 152/27. (05.S.1333-23 Aralık 1914).
BOA. DH.MB.HPS. 21/58. (18.L.1333-30 Ağustos 1915).
BOA. DH.MB.HPS. 38/61. (17.M.1334-26 Kasım 1915).
BOA. DH.MB.HPS. 24/24. (24.Ca.1334-29 Mart 1916).
BOA. DH.MB.HPS. 92/18. (12.N.1334-13 Temmuz 1916).
BOA. DH.MB.HPS. 106/26. (27.M.1335-24 Kasım 1916).
BOA. DH.MB.HPS. 25/106. (11.M.1335-08 Aralık 1916).
BOA. DH.MB.HPS.M. 28/3. (02.Ca.1335-24 Şubat 1917).
BOA. DH.MB.HPS. 28/3. (02.C.1335-25 Mart 1917).
BOA. DH.MB.HPS. 76/60. (29.C.1335-21 Nisan 1917).
BOA. DH.MB.HPS. 77/5. (29.B.1335-21 Mayıs 1917).
BOA. DH.MB.HPS. 77/22. (15.N.1335-05 Temmuz 1917).
BOA. DH.MB.HPS. 47/42. (18.L.1336-27 Temmuz 1918).
BOA. DH.MB.HPS. 107/9. (08.Z.1336-15 Eylül 1918).
BOA. DH.MB.HPS. 123/3. (05.M.1337-12 Ekim 1918).
BOA. DH.MB.HPS. 79/38. (12.Ca.1337-13 Şubat 1919).
BOA. DH.MB.HPS. 17/55. (14.B.1338-04 Nisan1920).
BOA. DH.MB.HPS. 166/7. (05.M.1339-19 Eylül 1920).

2. Kitap ve Makaleler

- ADAK, Ufuk (2006), *XIX. Yüzyıl Sonlarında ve XX. Yüzyıl Başlarında Aydın Vilayeti'ndeki Hapishaneler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Ens., İzmir.
- BARDAKOĞLU, Ali (1997), “Hapis”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C.16, İstanbul.
- DEVELLİOĞLU, Ferit (1996), *Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara.
- FOUCAULT, Michael (2000), *Hapishanenin Doğuşu*, Ankara.

GÖKMEN, Ertan (2005), “1915 Yılıının İkinci Dört Aylık Döneminde Manisa ve Kazalarındaki Hapishânelerde Mahkûm ve Mevkûflar”, Manisa Barosu Dergisi, Sayı 93, Manisa.

KARPAT, Kemal H. (2003), Osmanlı Nüfusu (1830-1914) Demografik ve Sosyal Özellikleri, İstanbul.

KÖSE, Osman (2008), “20. Yüzyıl Başları Trabzon Vilayeti’nde Suçlar, Suçlular ve Hapishaneler”, *İlkadımdan Cumhuriyet’e Milli Mücadele*, Editör Osman Köse, İstanbul.

NASKALİ, E. Gürsoy - H. Oytun ALTUN (Editörler) (2005), *Hapishane Kitabı*, İstanbul.

SCHULL, Kent Fielding (2007), *Penal Institutions, Nation-state Construction, and Modernity in the Late Ottoman Empire (1908-1919)*, University of California, Los Angeles.

ŞEN, Hasan (2005), *The Transformation of the Politics of Punishment and the Birth of Prison in the Ottoman Empire (1845-1910)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Ens., İstanbul.

ŞEN, Osman (2007), *Osmanlı’da Mahkum Olmak*, İstanbul.

TEKİN, Saadet (2006), “XX. Yüzyıl Başlarında Aydın Vilayeti ve Mülhakatındaki Hapishanelerin Genel Durumu”, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2006/2 Güz, Manisa.

(2010), “Dr. Polliç Bey’in 1918 Tarihli Raporuna Göre Berlin ve Aydın Vilayet Hapishanelerine Genel Bir Bakış”, *OTAM*, Sayı 24, Ankara.

Türk Ansiklopedisi (1960), c.10, Ankara.

Türk Hukuk Lûgatı (1991), Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Müdürlüğü, Ankara.

YILDIZ, Gültekin (2002), *Osmanlı Devleti’nde Hapishane Islahatı (1839-1908)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, M.Ü. Türkiyat Araştırmaları Ens., İstanbul.

YILDIZTAŞ, Mümin (1997), *Mütareke Döneminde Suç Unsurları ve İstanbul Hapishaneleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İ.Ü. Sosyal Bilimler Ens., İstanbul.

EK-1

Bismillah - Baskı - 2013 - 100

TURGUTLU HAPİSHANESİNİN SU YOLU, TUVALETİ İLE LAĞIMININ İNŞAAT VE TAMİRATINA AİT KEŞİFNAME			
No	Tarih	İşin Adı	Miktar
1	10.05.2013	İnşaat	100
2	10.05.2013	Tamirat	50
3	10.05.2013	İnşaat	150
4	10.05.2013	Tamirat	75
5	10.05.2013	İnşaat	200
6	10.05.2013	Tamirat	100
7	10.05.2013	İnşaat	300
8	10.05.2013	Tamirat	150
9	10.05.2013	İnşaat	400
10	10.05.2013	Tamirat	200
11	10.05.2013	İnşaat	500
12	10.05.2013	Tamirat	250
13	10.05.2013	İnşaat	600
14	10.05.2013	Tamirat	300
15	10.05.2013	İnşaat	700
16	10.05.2013	Tamirat	350
17	10.05.2013	İnşaat	800
18	10.05.2013	Tamirat	400
19	10.05.2013	İnşaat	900
20	10.05.2013	Tamirat	450
21	10.05.2013	İnşaat	1000
22	10.05.2013	Tamirat	500
23	10.05.2013	İnşaat	1100
24	10.05.2013	Tamirat	550
25	10.05.2013	İnşaat	1200
26	10.05.2013	Tamirat	600
27	10.05.2013	İnşaat	1300
28	10.05.2013	Tamirat	650
29	10.05.2013	İnşaat	1400
30	10.05.2013	Tamirat	700
31	10.05.2013	İnşaat	1500
32	10.05.2013	Tamirat	750
33	10.05.2013	İnşaat	1600
34	10.05.2013	Tamirat	800
35	10.05.2013	İnşaat	1700
36	10.05.2013	Tamirat	850
37	10.05.2013	İnşaat	1800
38	10.05.2013	Tamirat	900
39	10.05.2013	İnşaat	1900
40	10.05.2013	Tamirat	950
41	10.05.2013	İnşaat	2000
42	10.05.2013	Tamirat	1000
43	10.05.2013	İnşaat	2100
44	10.05.2013	Tamirat	1050
45	10.05.2013	İnşaat	2200
46	10.05.2013	Tamirat	1100
47	10.05.2013	İnşaat	2300
48	10.05.2013	Tamirat	1150
49	10.05.2013	İnşaat	2400
50	10.05.2013	Tamirat	1200
51	10.05.2013	İnşaat	2500
52	10.05.2013	Tamirat	1250
53	10.05.2013	İnşaat	2600
54	10.05.2013	Tamirat	1300
55	10.05.2013	İnşaat	2700
56	10.05.2013	Tamirat	1350
57	10.05.2013	İnşaat	2800
58	10.05.2013	Tamirat	1400
59	10.05.2013	İnşaat	2900
60	10.05.2013	Tamirat	1450
61	10.05.2013	İnşaat	3000
62	10.05.2013	Tamirat	1500
63	10.05.2013	İnşaat	3100
64	10.05.2013	Tamirat	1550
65	10.05.2013	İnşaat	3200
66	10.05.2013	Tamirat	1600
67	10.05.2013	İnşaat	3300
68	10.05.2013	Tamirat	1650
69	10.05.2013	İnşaat	3400
70	10.05.2013	Tamirat	1700
71	10.05.2013	İnşaat	3500
72	10.05.2013	Tamirat	1750
73	10.05.2013	İnşaat	3600
74	10.05.2013	Tamirat	1800
75	10.05.2013	İnşaat	3700
76	10.05.2013	Tamirat	1850
77	10.05.2013	İnşaat	3800
78	10.05.2013	Tamirat	1900
79	10.05.2013	İnşaat	3900
80	10.05.2013	Tamirat	1950
81	10.05.2013	İnşaat	4000
82	10.05.2013	Tamirat	2000
83	10.05.2013	İnşaat	4100
84	10.05.2013	Tamirat	2050
85	10.05.2013	İnşaat	4200
86	10.05.2013	Tamirat	2100
87	10.05.2013	İnşaat	4300
88	10.05.2013	Tamirat	2150
89	10.05.2013	İnşaat	4400
90	10.05.2013	Tamirat	2200
91	10.05.2013	İnşaat	4500
92	10.05.2013	Tamirat	2250
93	10.05.2013	İnşaat	4600
94	10.05.2013	Tamirat	2300
95	10.05.2013	İnşaat	4700
96	10.05.2013	Tamirat	2350
97	10.05.2013	İnşaat	4800
98	10.05.2013	Tamirat	2400
99	10.05.2013	İnşaat	4900
100	10.05.2013	Tamirat	2450

BOA. DH.MB.HPS. 166/7. (05.M.1339)

Turgutlu hapishanesinin su yolu, tuvaleti ile lağımının inşaat ve tamiratına ait keşifname.

